

Attitudes and actions: a survey to assess statin use among Finnish patients with increased risk for cardiovascular events

Reija Silvennoinen¹, Juha Turunen², Petri Kovanen³, Mikko Syväne⁴, Matti J. Tikkanen⁵

J Clin Lipidol, julkaistu verkossa 9.3.2017

Potilasnäkökulma statiinihoitoon sitoutumiseen

Huono hoitoon sitoutuminen on merkittävä statiinihoidon vaikuttavuutta rajoittava tekijä. Kyselytutkimuksessa selvitettiin yhteensä 1 022:n kroonista verenpaine- tai sepelvaltimotautia, tyypin 2 diabetesta tai periytyvää vaikeaa lipidiaineenvaihdunnan häiriötä sairastavan potilaan näkemyksiä hoitomyöntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä.

Sepelvaltimotautipotilaista 15 % ja muista vastaajista 17 % oli lopettanut statiinihoitonsa. Kolmasosa keskeyttäneistä oli käyttänyt statiinia alle vuoden, ja vain 43 % oli keskustellut lopettamisesta etukäteen lääkärin kanssa. Haittavaikutukset olivat tyypillisin hoidon lopettamisen syy, mutta myös huoli mahdollisista haittavaikutuksista, lääkkehoidon koettu tarpeettomuus ja statiinin käyttöön liittyvät vaikeudet selittivät lopettamista. Lääkehoidon koettu tarpeettomuus korostui iäkkäiden vastaajien hoidon lopettamisen syynä, ja naiset pelkäsivät haittavaikutuksia enemmän kuin miehet.

Huomattavaa oli, että kolmasosa entisistä statiinin käyttäjistä ilmoitti, että julkinen keskustelu statiinien haitoista oli saanut heidät lopettamaan hoidon. Haittavaikutuskeskustelua oli seurattu tyypillisimmin televisiosta ja sanomalehdistä. Statiinihoidon lopettaneet vastaajat ilmoittivat muita useammin tiedonlähteekseen ”jokin muu”, joka todennäköisesti viittasi yksityisiin keskusteluihin. Tämän takia terveydenhuollon ammattilaisten tulisi aktiivisesti korjata vääriä statiineihin liittyviä käsityksiä erityisesti

silloin, kun julkinen keskustelu on pääosin negatiivista.

Statiinihoidon lopettaneista vastaajista 5 % raportoi jättäneensä lääkkeen ottamatta lähes aina tai usein ja 8 % kertoi puolittaneensa hoitoannoksia omatoimisesti. Vastaavat osuudet statiinia edelleen käyttävistä olivat 1 % ja 7 %.

Jopa 12 % statiinia edelleen käyttävistä ei tiennyt syytä, miksi statiini on heille määrätty, ja sepelvaltimotautipotilaista vain puolet ilmoitti käyttävänsä statiinia estääkseen taudin etenemistä tai sairauskohtauksia. Tämä viittaa siihen, että myös statiinihoidon perusteluun tulisi kiinnittää enemmän huomiota hoitomyöntyvyyden parantamiseksi. ■

¹Helsingin yliopisto, farmasian tiedekunta, Helsinki; ²Farenta Oy, tutkimusosasto, Vantaa; ³Wihurin tutkimuslaitos, Helsinki; ⁴Suomen Sydänliitto, Helsinki; ⁵Folkhälsanin tutkimuskeskus, Helsinki